

آذر ماه سالروز سکوت ابدی پدر علم ارتباطات است؛ کسی که به نوعی پدر معنوی اغلب استادان ارتباطات محسوب می‌شود و این سومین آذری است که بدون او و حتی یادی از او سپری می‌شود.

در یادبود دکتر کاظم معتمدنژاد؛

دکتر کاظم معتمدنژاد در صبح روز دانشجو (۱۶ آذرماه) سال ۹۲ به خاک سپرده شد تا شاید تقارن روز دانشجو با روز خاکسپاری‌اش، باعث شود که دانشجویان هر ساله در این روز، به مبارکی از او یاد کنند. آن روز زنده‌یاد معتمد نژاد، بنیانگذار دانشکده علوم ارتباطات در میان همه شاگردانش و در دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی، روی دوش شاگردان و همکاران‌اش قرار گرفت تا همه برای آخرین بار با او وداع کنند.

اردیبهشت ۱۳۱۳ در بیرجند متولد شد و ۱۴ آذرماه سال ۹۲ در تهران دارفانی را وداع گفت. دوران متوسطه را در دبیرستان مروی در تهران پشت سر گذاشت و در سال ۳۶، با لیسانس رشته قضایی از دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شد. در کاتامه تحصیلی او دکتری علوم سیاسی از دانشکده حقوق و علوم اقتصادی دانشگاه پاریس، دکتری تخصصی روزنامه‌نگاری از انستیتوی مطبوعات و علوم خبری در دانشگاه پاریس و دیپلم عالی تدریس روزنامه‌نگاری از مرکز بین‌المللی تعلیمات عالی روزنامه‌نگاری دانشگاه استراسبورگ نیز دیده می‌شود.

در کارنامه حرفه‌ای کاظم معتمدنژاد، دانشیاری دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران، استادی و ریاست دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی، استاد گروه علوم ارتباطات دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی، استاد مهمان دانشگاه‌های فرانسه (پاریس و رن) و مدیریت تحقیقات (استاد راهنمای رساله‌های دکتری) دانشگاه پاریس به چشم می‌خورد. او علاوه بر عضویت در انجمن‌های بین‌المللی، تألیف‌های متعددی نیز از خود به جای گذاشت که «روش تحقیق در محتوای مطبوعات»، «وسایل ارتباط جمعی»، «مبانی حقوقی بین‌المللی گزارشگری برای صلح»، «اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی»، «جامعه اطلاعاتی: اندیشه‌های بنیادی، دیدگاه‌های انتقادی و چشم‌اندازهای جهانی»، «حقوق مطبوعات» و ... از جمله آنهاست.

پس از رفتن او در طی این سه سال، مراسم یادبود متعددی برگزار شد و همکاران، دوستان، وابستگان و علاقه‌مندان به این استاد از او سخن گفتند. هادی خانیکی (استاد ارتباطات) در مراسم تشییع پیکر این استاد ارتباطات گفته بود، «اگر او نام پدر را بر خود گرفته است از میان هیاهو و تبلیغات نبوده و کسی تصمیم نگرفته که به او نام پدر را بدهد، بلکه او پدری کرد که پدر شد. ابتدا از طریق شاگردانش به میان افکار عمومی و جامعه راه یافت و پس از آن به‌گونه‌ای رفتار کرد که همه، او را بحق پدر خود دانستند. امروز نیز مراسم تشییع پیکر پدر از خانه‌اش است. دانشکده علوم ارتباطات به نام او تأسیس شد، اما بعد از آن، او وفا کرد و جفا دید. دکتر معتمدنژاد در آخرین سخنرانی‌اش گفت، من معلم و معلم بازنشسته نمی‌شود، اما ما سال‌ها از وجود او محروم بودیم.»

همچنین مهدی فرقانی که این روزها ریاست دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی را بر عهده دارد، پیشتر درباره لقب «پدر علم ارتباطات» برای زنده‌یاد معتمدنژاد گفته بود که «این ویژگی را زمانه به استاد داد نه مقام و امثال آنها. اساتیدی همچون دکتر معتمدنژاد، سرمایه‌های دانشگاه، مراکز علمی و مراکز حرفه‌ای کشور هستند و ما بدون داشتن چنین پشتوانه‌هایی پامان خواهد لرزید. اما خوشحالیم که در چنین جامعه‌ای میراث دکتر معتمدنژاد را زنده کرده‌ایم؛ چراکه واقعیت

این است که ما در جامعه ارتباطی و در عین حال در جامعه غیرارتباطی زندگی می‌کنیم که ابزارهای آن به وفور در اختیار همه است اما این ارتباط آیا واقعا هم‌معنایی و هم‌پذیری ایجاد می‌کند؟ آیا واقعا کارهایی که از ارتباط مورد نظر است انجام می‌شود؟ در جامعه‌ای که روز به روز پیچیده‌تر می‌شود، این ارتباط روز به روز رنگ می‌بازد.»

مهدی محسنیان‌راد (استاد ارتباطات) نیز گفته بود «افراد زیادی را از نزدیکانم از دست داده‌ام اما نمی‌دانم چرا این قدر یاد استاد معتمدنژاد را می‌کنم و چه قدر احساس می‌کنم که نیست. خوب است که مسیر استاد ادامه پیدا می‌کند. هرچند دکتر می‌توانست برای کشور مفیدتر باشد از آن چه که شد.»

او بارزترین ویژگی دکتر معتمدنژاد را این طور عنوان کرد که هرگز منافع عمومی را فدای منافع شخصی نکرد و گفت: امری که متأسفانه در جامعه ما چندان معمول نیست و شاید به همین جهت در ذهن من اینگونه برجسته شده است. ویژگی دیگر دکتر معتمدنژاد که باز هم در جامعه علمی ایران بسیار کم‌رنگ شده است احساس مسئولیتی بود که ایشان نسبت به تولیدات علمی خود حس می‌کرد. نگرانی مدام ایشان درباره وضعیت جامعه روزنامه‌نگاری ایران بود. او برای نظام جامعه رسانه‌ای کشور زحمات زیادی کشید و چقدر تلاش داشت تا این نظام برقرار شود.

منبع/ بهار